

Demografické souvislosti asistované reprodukce v Česku

představení výzkumu

Anna Šťastná

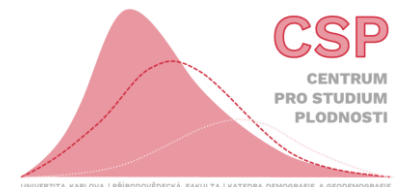
Katedra demografie a geodemografie, Centrum pro studium plodnosti

52. výroční konference České demografické společnosti

24.–26. květen 2023 Hradec Králové

PŘÍRODOVĚDECKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

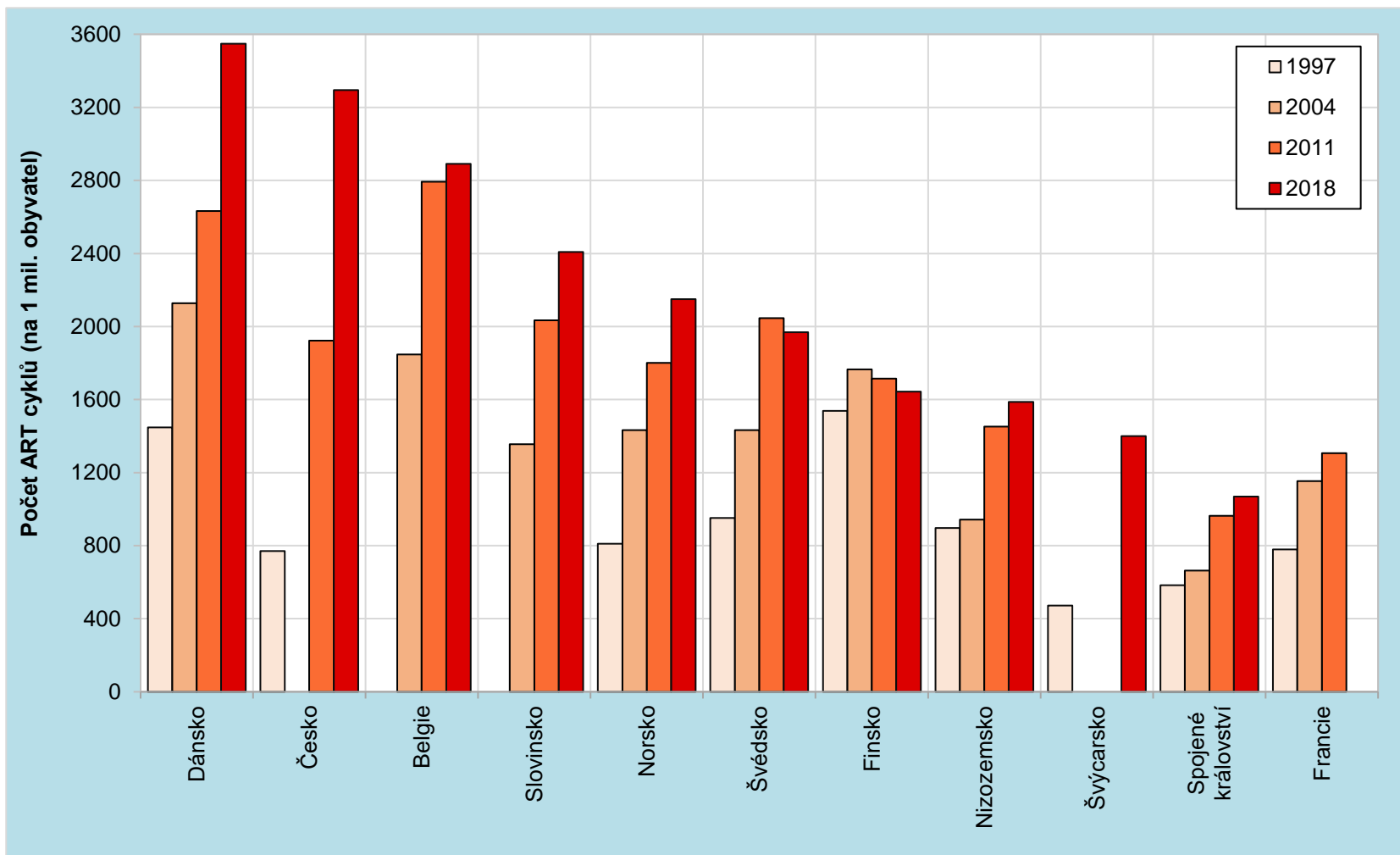

Asistovaná reprodukce z demografického pohledu

- V kontextu odkladu plodnosti do vyššího věku a rozvoje technologií asistované reprodukce (ART) – nárůst významu demografického přístupu ke studiu ART
- Demografická analýza tohoto jevu doposud spíše výjimečná (v ČR i mezinárodně) – primárně z důvodu neexistence nebo nedostupnosti vhodných dat
- AR - souhrn postupů využívajících k dosažení těhotenství **laboratorní** ošetření zárodečných buněk (spermií, oocytů) a embryí, neobsahuje intrauterinní inseminaci (umělou inseminaci) používající spermie od partnera ženy nebo od dárce spermií.
- Výrazná diference mezi zeměmi – daná legislativou, nabídkou a poptávkou

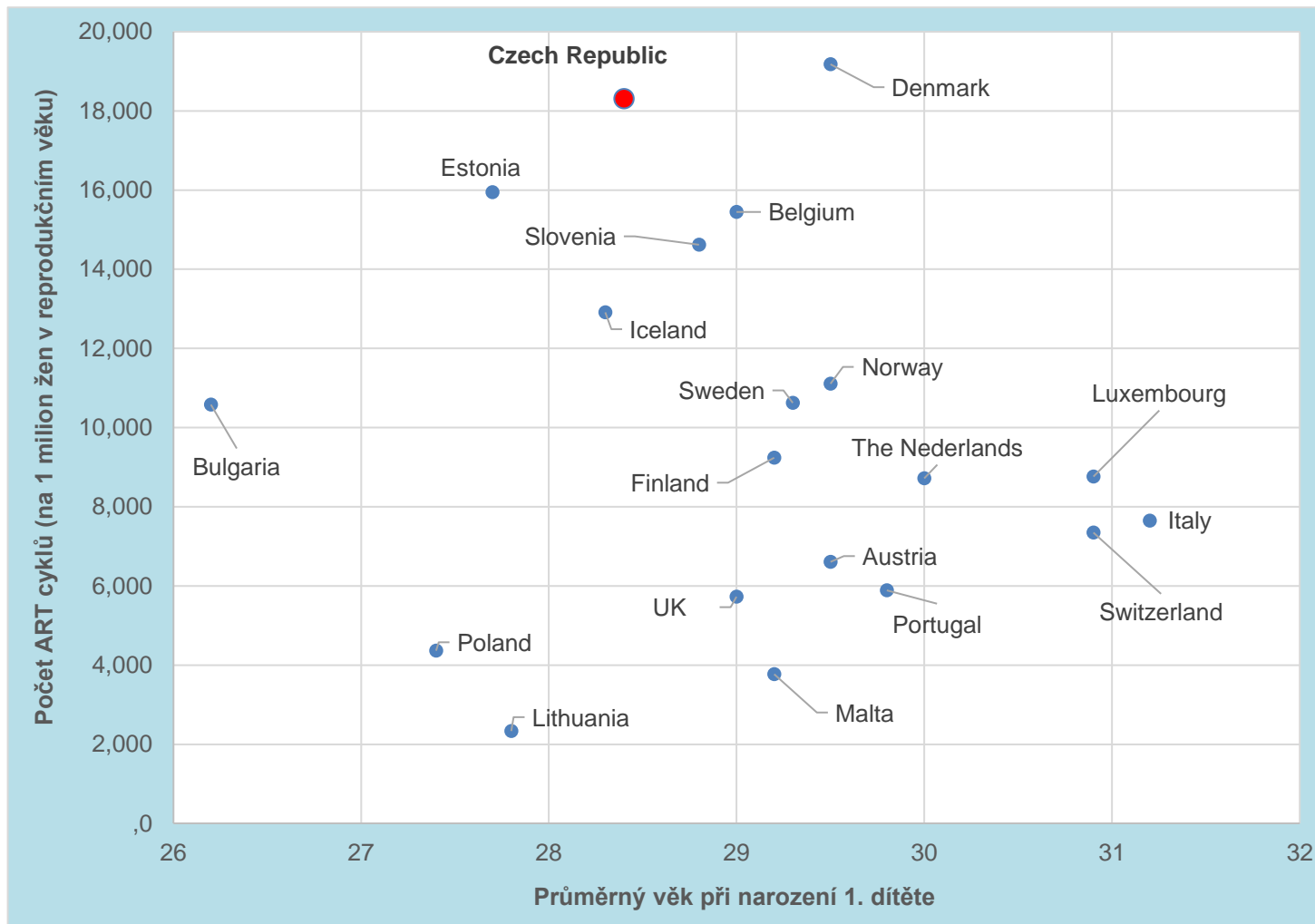
Vybrané evropské země podle ART cyklů na 1 mil. obyvatel, 1997-2018, vybrané roky

Zdroj: ESHRE

Vybrané evropské země podle ART cyklů na 1 mil. žen v reprodukčním věku a průměrného věku při narození 1. dítěte, 2018

Zdroj: ESHRE, EUROSTAT

Asistovaná reprodukce z demografického pohledu

Narůst zájmu demografů

- mezinárodně: **EAPS - Infertility & Medically Assisted Reproduction Working Group**
 - <https://eaps.nl/page/infertility-medically-assisted-reproduction>
 - založena 2022, řídicí výbor: Jasmin Passet-Wittig, Alice Goisis, Eva Beaujouan
- v ČR: Projekt GAČR č. 21-31691S: **Demografické souvislosti asistované reprodukce v Česku**
 - 2021-2023, Katedra demografie a geodemografie UK
 - Cíle projektu:
 - zhodnotit význam využívání ART pro nedávné a budoucí trendy plodnosti v Česku (z hlediska časování i úrovně)
 - přeshraniční reprodukční péče
 - identifikace socio-demografických charakteristik rodiček, které podstoupily léčbu ART
 - zhodnotit souvislosti mezi využíváním ART a zdravotními riziky, která jsou relevantní z demografického hlediska (např. nízká porodní hmotnost, předčasné porody, vícečetné porody).

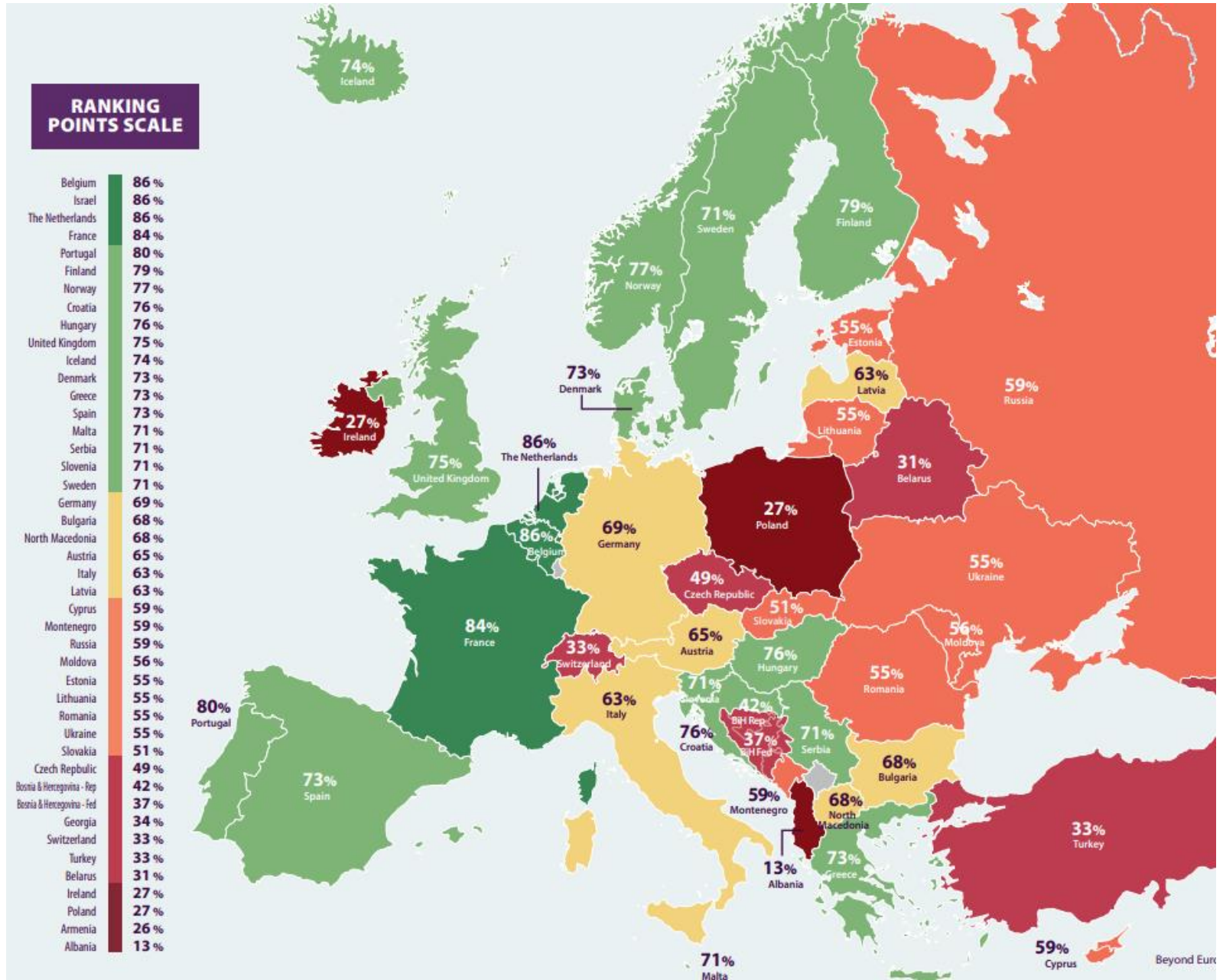
ART kontext a legislativa v ČR

- První soukromé centrum asistované reprodukce (1995), dnes 48 center asistované reprodukce (2020).
- Národní registr asistované reprodukce (**NRAR**) - celoplošný populační registr, data o všech ženách, u kterých byla zahájena ovariální stimulace, nebo bylo zahájeno monitorování za účelem léčby sterility. Založen 2005-2006, plný provoz od 01/2007; spravuje ÚZIS ČR.
- Legislativa:
 - **1997** – legislativa o úhradě in vitro fertilizace z veřejného zdravotního pojištění – maximálně **3 cykly do věku 39 let**, bez věkového limitu pro přístup k léčbě ART (*Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění*)
 - **2012** – až **4 cykly (základní výkony)** hrazené z veřejného zdravotního pojištění **do 39 let** za podmínky, že v prvních dvou cyklech přeneseno pouze 1 embryo; stanoven horní věkový limit pro přístup k ART léčbě pro ženy (ne starší než 49 let), bez limitu pro muže (*Zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách*)
 - Od 1.1. **2022** – věkový limit hrazení léčby posunut **do 40 let věku (39 let + 364 dní)**
 - Věkový limit pro dárce a dárkyně zárodečných buněk: dospělá ženy mladší 35 let v případě darování vajíčka, dospělý muž mladší 40 let darování spermie
 - ART léčba v ČR na písemnou žádost neplodného páru (tj. ženy a muže)

European Atlas of Fertility Treatment Policies

Zdroj: <https://fertilityeurope.eu/european-atlas-of-fertility-treatment-policies/>

Děkuji za pozornost!

anna.stastna@natur.cuni.cz

